

‘Preventie is in dit wetsvoorstel heel mager uitgewerkt’

De nieuwe Arbowet gaat te veel uit van verzuimaanpak en te weinig van preventie. Dat zegt **Jurriaan Penders**, voorzitter van brancheorganisatie NVAB. ‘Ik zou op een aantal vlakken verder willen gaan.’

ZORG EN GEZONDHEID

Minister Asscher van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wil met zijn voorstel om de Arbeidsomstandighedenwet te wijzigen, de positie van de bedrijfsarts versterken en een eventueel wantrouwen bij werknemers over de bedoelingen van de dokter wegnemen. Zo komt er een basiscontract met een aantal eisen die minimaal in de overeenkomst tussen bedrijf en arbodienst moeten worden opgenomen en wordt er wettelijk geregeld dat de bedrijfsarts altijd toegang heeft tot de werkvloer. Penders, zelfstandig bedrijfsarts en voorzitter van bedrijfsartsenvereniging NVAB, is blij met die maatregelen, maar stelt ook dat er ‘op een aantal punten meer mogelijk is’. Bedrijfsartsen hebben het moeilijk. Uit onderzoek blijkt dat twee derde van de artsen soms of vaker het idee heeft dat werknemers hun onafhankelijke positie niet vertrouwen. Ze worden immers door de baas betaald. Daarnaast slinkt het aantal bedrijfsartsen snel. Penders: ‘In 2009 waren er nog 2200 artsen. Over een jaar of vijf zullen dat er nog ongeveer 1100 zijn.’

De beroepsgroep is vergrijsd en er komen maar weinig bedrijfsartsen bij. Hoe komt dat?

‘In 1994 veranderde de verzuimbegeleiding. Werkgevers werden daar verantwoordelijk voor en moesten zich daarbij laten ondersteunen door

Loopbaan

Jurriaan Penders (1976) is zelfstandig bedrijfsarts en sinds 2012 voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB), de beroepsvereniging van bedrijfsartsen. Ook is hij bestuurslid van artsenfederatie KNMG. Hij studeerde geneeskunde in Nijmegen en volgde zijn opleiding tot bedrijfsarts bij KLM Health Services.

een arbodienst. Toen is de markt in omvang enorm toegenomen. De groep dokters die toen instroomde, gaat nu richting pensioen. Tegelijkertijd was er de afgelopen tien jaar gebrek aan initiatief om nieuwe mensen op te leiden. Het is een privaat gefinancierde opleiding, de arbodiensten moeten daar zelf in investeren. Door de economische crisis namen werkgevers minder dienstverlening af en werden er minder bedrijfsartsen ingezet. Daarnaast is het vak niet zichtbaar in de opleiding geneeskunde, omdat er minder opleidingsplekken zijn. En de financiering van de vervolgopleiding tot bedrijfsarts is ook een punt. Als je twijfelt tussen dit vak of huisartsgeneeskunde, en je weet dat die laatste opleiding wel bekostigd wordt, dan is de keuze snel gemaakt. Als je stopt met je opleiding tot bedrijfsarts, heb je een terugbetalingsverplichting.’

U waarschuwt voor een halvering van de beroepsgroep. Wat is het gevolg daarvan?

‘Een deel van het werk kan niet meer worden gedaan. Dat wordt deels overgenomen door case-managementsbureaus. Dat gebeurt lang niet altijd op een fatsoenlijke, kwalitatieve manier. Er wordt heel sterk gekeken naar het reduceren van verzuim. Dat is kortetermijnbeleid met te weinig aandacht voor investeringen in duurzame inzetbaarheid. Met steeds meer chronisch zieken in Nederland voorzie ik dat niet iedereen gezond zijn pensioen kan halen.’

Onlangs debatteerde de Tweede Kamer over de vraag of de overheid niet moet meebetalen aan de opleiding. Asscher wil dat liever niet.

‘Maar onder druk van een aantal oppositiepartijen gaat hij nu wel kijken of hij toch niet een fonds kan oprichten. Als de overheid meent dat de zorg voor de gezondheid van werkenden een taak is van de overheid, heeft ze ook de plicht dat er medische professionals zijn die dat kunnen uitvoeren.’

Dit voorstel moet leiden tot meer vertrouwen in de bedrijfsarts. Herkent u dat er wantrouwen is?

‘Wij herkennen de discussie. Een werknemer wordt gevraagd om alles over zijn gezondheid op het werk te vertellen aan die dokter. Bedrijfsart-

sen moeten tijd inruimen om een vertrouwensrelatie met werknemers op te bouwen. Dat lukt goed, maar onze positie verschilt wel met die van de huisarts. Ik merk dat het sterk afhankelijk is van de cultuur binnen een organisatie. Bij werkgevers die snappen dat je moet investeren in je personeel staat mijn positie helemaal niet ter discussie. Maar er zijn ook werkgevers die een sterke mening hebben over de arbozorg en op de stoel van de dokter gaan zitten. Daar zit onze zorg. Dat zijn werkgevers die de bedrijfsarts het liefst inhuren om het verzuim op te lossen, en niet om de gezondheid zelf te verbeteren. Dat laatste is juist ons doel, dan gaat het verzuim ook omlaag.’

U vindt dat er in dit voorstel te veel aandacht uitgaat naar de aanpak van verzuim, en te weinig naar preventie. Kunt u dat toelichten?

‘We hebben in de afgelopen vijftien jaar zeer veel succes gehad met de aanpak van verzuim. Dat daalde van om en nabij 8 procent naar zo’n 4 procent nu. De Wet verbetering poortwachter is in die zin zeer succesvol. Dat heeft de maatschappij financieel een hoop opgeleverd. Mensen participeren meer. De lasten voor werkgevers op het moment dat mensen arbeidsongeschikt worden en blijven, zijn hoog. Ze moeten twee jaar loon doorbetalen, en hebben daarna nog tien jaar kosten als iemand in de WIA komt. Ik snap daarom dat ze sterk sturen op het voorkomen van uitval. Maar verzuim en arbozorg komen vaak uit één budget, en wat er vroeger werd uitgegeven aan preventie gaat nu allemaal op aan verzuimbegeleiding. Preventie doen ze over het algemeen alleen als het economisch goed gaat. De balans is zoekgeraakt. Voorheen werd er zo’n honderd euro uitgegeven aan preventie, nu nog maar een tientje. Het rendement is er zonder twijfel, maar pas na vijf tot tien jaar. Dat is een aardige lange termijn om te investeren, zeker in crisistijd.’

Loopt het verzuim daardoor weer op richting 8 procent?

‘Dat denk ik niet, maar ik verwacht wel dat de zwakkere groepen op de arbeidsmarkt op termijn in problemen komen. Je moet nu investeren in preventie om te zorgen dat mensen kunnen blijven participeren. Ik zie in de verpleeghuiszorg werkne-

Jurriaan Penders, voorzitter van de brancheorganisatie voor bedrijfsartsen: ‘Als de overheid meent dat de zorg voor de gezondheid van werkenden een taak is van de overheid, heeft ze ook de plicht dat er medische professionals zijn die dat kunnen uitvoeren.’

mers van middelbare leeftijd met knie- en schouderklachten. Die doen zwaar werk, mensen in en uit bed tillen, dat soort dingen. Die moet je eigenlijk al instructies geven voordat ze klachten krijgen. Als ze 55 zijn en klachten hebben, kunnen ze het werk niet meer goed aan. Ruimte voor omscholing en aanpassingen is er dan amper meer.’

Daar is in het wetsvoorstel te weinig aandacht voor?

‘Het is nog te vrijblijvend. Er zijn te weinig verplichtingen om te investeren in preventie. Of je dat nou doet door een minimumbedrag op te nemen voor bestedingen aan preventie, of dat er zoveel uur preventie moet worden ingezet, dat maakt mij niet uit. Er zijn meer methodes mogelijk. Maar je moet de werkgever meer stimuleren om iets te doen, dat vind ik heel mager uitgewerkt.’

Wat wilt u?

‘Ons idee is om preventie veel meer op brancheniveau of nationaal niveau aan te pakken. Dan investeer je met z’n allen in maatregelen en heb je ook met z’n allen het rendement ervan. Dan zijn de kosten heel laag. De bouw had een fonds dat investeerde in preventieve maatregelen en onderzoek daarnaar. Metselaars hoeven nu niet meer de hele tijd hun stenen van de grond te pakken, maar kunnen werken met een in hoogte verstelbare tafel. Ze kunnen dus iedere keer een baksteen pakken op dezelfde hoogte als waarop de muur gemetseld wordt. Dat scheelt duizenden keren bukken per dag, waardoor mensen jaren langer gezond blijven. Dat heeft gevolgen voor grote metselbedrijven, maar ook voor zelfstandigen. Iedereen profiteert daarvan.’

Rutger van den Dikkenberg

Van VAR naar Wet Dba

Bent u fiscaal en civiel al bijgepraat?

Datum: 20 april 2016

Locatie: Beatrixgebouw (Jaarbeurs) Utrecht

Per 1 mei 2016 verdwijnt de VAR en treedt de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties in werking. Op 20 april gaan we in op:

- Wanneer is fiscaal gezien sprake van een (fictieve) dienstbetrekking of ondernemerschap?
- Waar let u op bij de beoordeling van een arbeidsrelatie tussen opdrachtgever en -nemer?
- Gebruik van modelovereenkomsten of eigen overeenkomsten?
- Wat moet u doen met huidige overeenkomsten?
- Antwoord van fiscaal en civiel specialisten Rien Vink, Marcel de Vries en Gerard van Westen

NEEM DEEL VOOR DE SCHERPE PRIJS VAN € 195,-

Voor meer informatie en inschrijven: www.sdu.nl/praktijkmiddag
Deelname aan het congres levert RB punten op.

Sdu oprecht de beste keuze